

3F BYGGE-, JORD- OG MILJØARBEJDERNES FAGFORENING

FAGLIGT FOKUS

4 / 2025

OK26 – Nu er det vores tur!

SIDE 8-9

Tak for i år

AF: **CLAUS WESTERGREEN, FORMAND BJMF**

Vi har været vidne til endnu et år med krig og ufred i verden. Et Palæstina i ruiner og i sidste time et spinkelt håb om varig våbenhvile. Et Ukraine hvor befolkningen er offer for storpolitik og brudte aftaler. Et Europa og især et Danmark, hvor krigsretorikken ikke har været mere skræmmende siden den kolde krigs dommedagsprofeter var på sit højeste.

Vi ser et »dem mod os«-scenarie i mange debatter på de sociale medier og de er direkte udløbere af tonen på de nationale medier: hvis du støtter dem og dem, så er du per automatik imod dem og dem! Du skal tage afstand fra dem og dem, inden vi alligevel ikke lytter til dig! Nuancer er der ikke plads til! Hvis man konstant holder et skræmmebillede op for befolkningen og samtidig kalder dem for ansvarsløse, så er det lettere at styre dem og få accept til for eksempel at poste milliarder af kroner i krigsmateriel i stedet for velfærd.

Året har budt på endnu et vidnesbyrd om klimaændringer og vigtigheden af at passe på vores klode. Hefligt uvejr med oversvømmelser og andre naturkatastrofer er ikke længere såkaldte 100-års begivenheder og vi er oppe imod kortsigtede interesser, der ikke vægter fremtiden. Vi har gode kræfter, der kommer med nødvendige visioner om for eksempel bæredygtigt byggeri og vi skal fortsætte med at insistere på at disse bliver hørt!

For BJMF har året budt på en høj grad af aktivisme, hvilket jo egentlig kan betegnes som »same procedure as last year, James«. Det er en del af vores dna, og tusind tak for det! Vi fik endnu en Rød Koncert, hvor der blev rocket og rullet til fordel for de hjemløse og deres blad Hus Forbi.

Vi fik dystet om den glørværdige pokal til Fagenes Fest, med de ærværdige discipliner tovtrækning, murstensløft, sømslagning, karamelopsamling og sidde længst tid på en

rodeoty. Vi fik spist og drukket under kammeratlige former. En dag hvor vores familier også kan tage del i det fællesskab som vi har opbygget her på Mølle Allé og som vi snart skal flytte med over i vores nye domicil på Sluseholmen.

Vi har allerede nu taget huset lidt i besiddelse til enkelte møder, men huset bliver jo først et rigtigt fagforeningshus, når medlemmer og aktivister indtager det og fylder det med liv, møder, debatter, fagligt arbejde, krav og beslutninger.

2025 har været et år med op- og nedture, hvilket er meget naturligt i et liv, der leves. Der har været afsløringer som fagbevægelsen kunne have undværet, men som samtidig viser en sund og levedygtig bevægelse, der ansvarsfuldt luger ud, hvor det er nødvendigt.

Der var forslag og idéer som vi ikke fik stemt igennem på 3F's kongres, men vi fortsætter ufortrødent arbejdet for vores visioner. Vi kæmper som samlet fagbevægelse stadig med nedgang i medlemstallet, men også her vil vi ikke slække på indsatsen for medlemmernes løn- og arbejdsvilkår.

2026 vil ikke blive et mindre aktivt år for BJMF, så indtil da ønsker jeg alle medlemmer og venner af BJMF en god jul og et herligt nytår og sige jer tak for i år. ■

Fagligt Fokus er medlemsblad for 3F Bygge-, Jord- og Miljøarbejdernes Fagforening

Mølle Allé 26, 2500 Valby
Tlf. 70 30 08 26
bjmf@3f.dk
www.3f.dk/bjmf

Tilrettelæggelse og produktion

Janus Rørbach
janus.rorbach@3f.dk, tlf. 22 49 05 25

Kontakt

janus.rorbach@3f.dk

Ansvarshavende

Claus Westergreen

Forsidefoto

Janus Rønbach

Layout

Eks-Skolens Design & Tryk

Tryk

Tarm Bogtryk A/S

Oplag

9.000 stk.

Fagligt Fokus nr. 1 2026

Deadline: 23. januar

Omdelt: Uge 11

3f.dk/bjmf

Snedker Sascha Haagen
Andersen og BJMF Ungdom
har startet en debat om
forholdene i byggebranchen
egner sig til juniormesterlære.

DEBAT

Er juniormesterlære en god idé?

Fagligt Fokus har inviteret til debat om juniormesterlære. Hvad skal vi bruge juniormesterlære til? Hvilke problemer kan der være ved at introducere unge og børn til det branchen? Hvad skal der til, for at det kan fungere tilfredsstillende?

TEKST & FOTO: JANUS RØNBACH

Regeringen fremlagde allerede i 2023 et forslag til juniormesterlære. Ordningen træder i kraft fra skoleåret 2025/26. Juniormesterlære er en ordning for folkeskolens udskolingselever. Det er et skoletilbud for 8. og 9. klassens elever, der kombinerer skolegang med praktik i en virksomhed. Formålet er at give en mere praktisk afslutning på folkeskolen og øge elevernes motiva-

tion og trivsel. Eleverne går i skole 3-4 dage om ugen og er i praktik eller har praktisk undervisning de resterende 1-2 dage.

ALARMKLOKKERNE RINGER

Nyudlært snedker Sascha Haagen Andersen har på vegne af BJMF Ungdom startet en debat i Politiken om nogle af de problemer, som juniormesterlære kunne have.

– Alarmklokkerne begyndte at ringe. Vi støder allerede ofte på krænkelse og alvorlige problemer med trivslen hos lærlinge. Det virker bekymrende at introducere børn til branchen. Børn som er endnu yngre, endnu mere sårbare, og har endnu sværere ved at sige fra, over for den her måde at blive behandlet på, påpeger Sacha. DR's serie *Bare en lortelærling* reflekterer desværre mange

af de historier vi støder på. Vi er ikke overrasket nede i lærlingeklubben.

– Jeg forstår godt idéen med juniormesterlærer. Man prøver at tilgode nogle elever, som har svært ved det læringsmiljø, der er i en folkeskole. På papiret en fin idé. Jeg tror bare, at når der er så store problemer i byggebranchen med hvordan lærlingen bliver behandlet, så falder det lidt til jorden, understreger Sacha.

INTENTIONEN ER GOD

Fagligt Fokus har også inviteret murersvend og uddannelseskonsulent i 3F forbundet Jens Kirkegaard til at udlægge sin holdning til juniormesterlære, som han støtter op om.

– Jeg er enig i, at byggebranchen på mange måder er rå. Der findes bestemt tilfælde, som i *Lortelærling*, hvor man savner ord for, hvor vanvittigt

det er. Der er dog også dele af byggebranchen, hvor folk er rigtig glade for at være, og her er der nogle gode arbejdspladser. Jeg tror sådan set, at intentionen bag juniormesterlære er god og rigtig, siger Jens.

– Vi har en stor gruppe unge mennesker i folkeskolen, som ikke synes, at skolen er skabt til dem. For dem kan det at prøve at komme ud nogle dage om ugen faktisk været megafedt. Det er jo ikke meningen, at de her 8. og 9. klasses unge, skal ud i den del af branchen, som vi her snakker om. Man kan ikke forestille sig, at en på 14 år skal ud og bygge stillads. Der vil være steder i byggebranchen, hvor det ville kunne fungere til stor glæde for de unge, siger Jens.

ER DEN GODE INTENTION NOK?

– Det er jo heller ikke meningen, at de almindelige lærlinge vi har nu, skal ud til arbejdspladser, hvor de kan risikere at blive udsat for mobning, krænkelser og vold, men det sker alligevel påpeger Sascha. Det er skolelederen, der skal godkende lærerstedet ifølge den her nye ordning. En skoleleder der har travlt med at lede en folkeskole, og som nu skal kunne arbejdsmiljølovgivning til en grad, hvor de kan gå ud og kontrollere en arbejdsplads. Jeg synes der mangler nogle ressourcer i det her projekt.

Ungdomskonsulent for BJMF Lauritz Christiansen arbejder med at besøge skolerne og tale med lærlingene. Han er også skeptisk overfor juniormesterlærer.

– Det kan godt være, at det her er en god løsning i en drømmeverden, men vi har bare så mange dårlige erfaringer. Jeg arbejder selv med at besøge skoler. Man skal altså ikke krasse ret langt ned i overfladen, før man finder en lærling med en dårlig oplevelse, nævner Lauritz.

– Jeg havde en mester, som var døddrukken på arbejde, og råbte og skreg af mig, da jeg var i lære. Jeg kunne simpelthen ikke forstå det, for jeg gjorde jo bare, hvad han sagde. Jeg kender folk som har fået kastet teglsten efter sig. Svende på coke. Folk der er blevet seksuelt chikaneret, når de har været 16-17 år. Det kan trække virkelig dybe spor i en person, påpeger Sascha. Jeg er nervøs for, hvad det vil betyde, for de her unge mennesker.

DET SKAL GØRES ORDENTLIGT

– Det er klart nogle bekymringer, vi også har i 3F. I forhold til lærlinge, så introducerer vi faktisk på andet grundforløb, at eleverne skal undervises i hvad der er normal og acceptabel adfærd, og hvor man går hen,

hvis man oplever uacceptabel adfærd. I forhold til juniormesterlære har vi netop i Byggeriets Uddannelse lavet en vejledning for at give virksomhederne nogle klare retningslinjer. Vi vil have det her i gang på en ordentlig måde, understrejer Jens.

– Der er dog åbenbart, at et antal virksomheder, som er godkendt til at have lærling, i det her tilfælde ikke bør have lærlinge. Det skal kontrolleres og her spiller skole, fagforening og kommune en stor rolle. Dog vil jeg fastholde, at juniormesterlære kan give noget særligt i forhold til unge mennesker, siger Jens.

– Jeg tænker i virkeligheden, at der er tusindvis af svende i den her fagforening, som sætter en ære i at behandle deres lærlinge ordentligt. En del af dem ville også kunne tage en juniormesterlærling, og give den unge et rigtig godt rygstød i livet. Det må jo også være budskabet i denne artikel, at hvis der er nogen af vores fagforeningskolleger og medlemmer, som ser et barn eller et ungt menneske mistrives, så letter vi sgu knoglen til den skole eller den kommune og fortæller at den ikke er god nok, påpeger Jens. Det er ikke den 14-årige der skal sætte de nødvendige grænser. De skal komme ud i et trygt miljø. Det skal vi gøre os umage med. ■

Kan juniormesterlære gøres på en ordentlig måde? Tre 3F'ere får en snak.

Tillykke til de nye svende!

Smil og glade dage. Det er fedt at være håndværker. Det er fantastisk at blive udlært. En ny generation står klar. I BJMF hilser vi svendene velkommen.

Bare en lortelærling

DR sætter fokus på barske forhold i læretiden.

TEKST: JANUS RØNBACH & LOTTE OTT

Christian K. Sørensen er faglig sekretær i BJMF og arbejder med lønberegning, arbejdsmiljø og krænkelsessager. Han har set DR-serien »Bare en lortelærling« og Fagligt Fokus har spurgt ham hvad han mener om serien.

– Jeg synes, det er nogle sindssygt gode programmer. De tager fat i de problemer, der er. De gør det på en sober måde og de udstiller ikke vores fag. Lærlingene siger jo, at de er glade for deres fag.

– Jeg har selv haft med nogle af sagerne i programmet at gøre, og synes at der bliver givet et retvisende billede af, hvad der foregår, siger Christian K. Sørensen.

SMÅ SJAK OG MANGEL PÅ LÆREPLADSER

Udsendelserne følger 28 lærlinge i byggebranchen, der oplever en hård tone, fysisk vold, sexistisk kultur, ensomhed og fordomme. Christian giver nogle bud på hvorfor det sker.

– Der bliver tit sagt, at alting er blevet bedre i dag. Men det er ikke helt rigtigt. Før i tiden gik man i større sjak og der var altid nogen, til at beskytte lærlingene. Jo mindre sjakkene er, jo mindre er sandsynligheden for at der er nogen til at beskytte lærlingen.

– Der mangler lærepladser og det betyder, at selv de dårlige firmaer kan få lærlinge. Mange unge søger mellem 50 og 100 lærepladser og siger ja, når de endelig får en. Samtidig er det svært at fratage firmaerne deres godkendelse til at have lærlinge.

MESTERBREV OG BANDITFIRMAER

Christian peger på, at en løsning kunne være, at firmaerne skal have et mesterbrev, som man har i Norge. Mesterbrev er en beskyttet titel og man skal leve op til en række krav og tage videreuddannelse for at få den.

– Rigtig mange går med en drøm om at blive selvstændige så snart de er udlærte. De starter måske bare med sig selv, så får de nogle folk ansat og så nogle lærlinge. De når slet ikke at gå som svende eller lærer at omgås folk i fællesskabet.

– Et andet problem er at der kommer flere og flere banditfirmaer, som slet ikke skulle have lov til at drive håndværksvirksomhed og nogle af dem tager lærlinge. Ikke fordi de er interesseret i at uddanne en god lærling, men fordi det er billig arbejdskraft.

SYGE PERSONER

Det undrer Christian at firmaerne vælger at beholde de folk, der krænker.

– Det er nogle syge personer, der ikke kender grænserne, og ikke kan se, at de har gjort noget galt. Det er folk, der mangler fællesskaber og ikke har lært at agere med andre folk. I nogle tilfælde handler det måske også om kokain.

– Hvad fanden er det for folk? Altså, hvad er det, der gør, at de går så langt? At de ikke har nogen former for filter? Vi skal have løst denne her knude. Det er på ingen måde acceptabelt, slutter Christian K. Sørensen. ■

Slut med lortelærlinge

DR-udsendelsen *Bare en lortelærling* har sat fokus på lærlinges forhold i byggebranchen. En række forfærdelige historier er kommet frem. Her er fem gode råd, til hvad du kan gøre som lærling, hvis du havner i en lignende situation:

- **Snak med dine nære om problemet.** Det kan være kæreste, venner, familie – alle du har tillid til. Det er vigtigt at få luft. Du risikerer at du mister troen på dig selv, hvis du kun får skældud.
- **Du kan også snakke med andre i firmaet om problemet.** Der kan sagtens være nogle fornuftige svende, der vil støtte dig. Måske vil mester det også. Han vidste måske bare ikke, at der var et problem. I sidste ende er det mester, der er ansvarlig for arbejdsmiljøet.
- **Søg råd og vejledning om hvordan man håndterer chikane.** Arbejdstilsynet har en hotline på 70 12 12 88. Byggeriets Samfundsansvar har en række anbefalinger. 3F har også vejledninger klar til dig.
- **Det vigtigste du kan gøre, er at snakke med din fagforening.** De kan hjælpe med råd og vejledning om hvordan du håndterer chikane. Vi kan også tage en snak med firmaet om deres kultur.
- **Du kan vælge at skifte læreplads.** Snak med din fagforening om det, før du gør noget. Hvis du gør det forkert, risikerer du, at du ikke kan komme i Skolepraktik/Skoleoplæring. De kan også hjælpe med at få skiftet læreplads.

De mange svende var glade for at mødes om fællesskab og faglighed.

SERVICSVENDETRÆF

De ensomme ulve

I regn og slud tager servicesvenden ud. Snedker-Tømrernes Brancheklub samlede den 23. oktober en stor folk servicesvende til oplæg og vidensdeling. Det var lærerigt, men også et tiltrængt fællesskab.

TEKST & FOTO: JANUS RØNBACH

I BJMF's mødelokaler på Mølle Allé 26 i Valby bobler kaffen. Her var der inviteret på træf for servicesvende. Sjældent har parkeringspladsen været så fyldt med hvide varevogne. Træffet var blandt andet organiseret af snedker og servicesvend Kim Kvistgaard.

– Vi har startet det her arbejde op for at lave et netværk for servicefolk. Vi startede med at gøre det i København og Storkøbenhavn. Nu er vi så ved at sprede det ud, så vi også har folk fra Roskilde og Hillerød. Ud over træffet laver vi også materialer med lønstatistik m.m. Mange er interesseret, da vi servicesvende er en målgruppe, som generelt bliver glemt. Vi render jo rundt for os selv, som ensomme ulve, og passer os selv og vores arbejde, fortæller Kim.

– I skurene har man relationer til hinanden. Det har vi ikke i vores hverdag. Det handler derfor om at kunne

hjælpe hinanden og trække på hinandens ressourcer. Det kan være når man søger arbejde, hvis man har brug for vidensdeling, eller der er nogle sager på arbejdet. Vi står også i nogle bestemte situationer, når vi er hos en kunde, som andre grupper ikke kender til understreger Kim.

STYR PÅ DET MED STØV

– Det var især kemikalier og støv folk gerne ville vidensudveksle om til dette træf. De nye asbestregler træder i kraft d. 21 december. Folk får information herom på byggepladserne, men man glemmer lige servicefolkene. Vi får ikke automatisk den viden og de hjælpemidler, vi egentlig skulle bruge for at gøre vores arbejde bedre, påpeger Kim

– I løbet af en servicesvends hverdag, kan man komme ud til 6-7 forskellige steder. Her skal man tage stilling til arbejdet, hente materialer og sørge

for at tingene bliver udført. Man skal lave aftaler med kunderne. Man er en hel lille mester i sig selv. Det er mange bolde. Derfor siger vi også, at vi bliver nødt til at tænke lidt på os selv, vores omgivelser og de kunder, vi kommer hos. Vi har brug for mere viden om støv og kemikalier, bemærker Kim.

Tømrer Jacob Ahrensberg deltager i træffet, fordi han mener at servicesvendene ofte er oversete.

– Jeg har faktisk været frikøbt til at ringe rundt og få folk til at møde op i dag. Jeg synes, det er vigtigt, at vi bliver samlet, og at vi får noget information fra for eksempel Bambus og Stark. Det har en stor effekt på os. Formålet med træffet er at vi mødes og snakker sammen og udveksler viden, mener Jacob.

– Jeg har været servicesvend i 27 år. Det har altid været et arbejde for en ensom ulv. Du skal befinde dig godt i dit eget selskab. Jeg tror 90% af min tid er alene. Der har jeg ikke nogen imod, påpeger Jacob. Jeg synes dog, at fokus på arbejdsmiljø er blevet voldsomt meget bedre nu, end da jeg startede for 20 år siden. Det vil jeg gerne have meget mere af. ■

Nu er det vores tur!

Overenskomstforhandlingerne 2026 er lige om hjørnet. Tillidsrepræsentanter og fagforeninger mødes allerede nu, for at fastslå de krav, som skal rejses til forhandlingerne på det offentlige område. Hovedtemaer er løn og frihed.

TEKST & FOTO: JANUS RØNBACH

Der er allerede afholdt to konferencer for tillidsrepræsentanter i Storkøbenhavn. Her var blev der diskuteret alt fra genoprettelse af reallønnen, fritvalgsordning, flere fridage og arbejdsmiljø. Formand for BJMF's servicegruppe Rasmus Bredde var med.

LØNNEN TILBAGE PÅ SPORET

– Det skræntene lønniveau fyldte meget på konferencerne. Det her er

også min egen kæphest. Vi har knapt indhentet reallønstabt siden Corona-pandemien. Der hvor vi er nu i lønniveau, svarer til at lønnen har stået stille i fem år. Vi er på nippet til at være i mål med, at sikre reallønnen tilbage fra 2021. Hvis du tager hele perioden, så gik vi lidt ned først, men er så kommer lidt op igen. Vi har dog i årene før Corona været vant at have en reallønsfremgang på et sted mel-

lem en og halvanden procent, og den lønfremgang har stået stille i fem år, påpeger Rasmus. Vi er altså bagud, især hvis man medtager produktivitetstigninger.

Rasmus finder en graf frem fra Danmarks Statistik, hvor det tydeligt fremgår, at private overenskomstdækkede virksomheder har indhentet løntabet og har reallønsfremgang. Her halter det offentlige bagefter. Reallønnen er næsten indhentet, men lønstigningerne er flere år bagud. Selvom løn fyldte mest for medlemmerne, så var der også andre emner der blev taget op på konferencen.

FRITID ER FRIHED

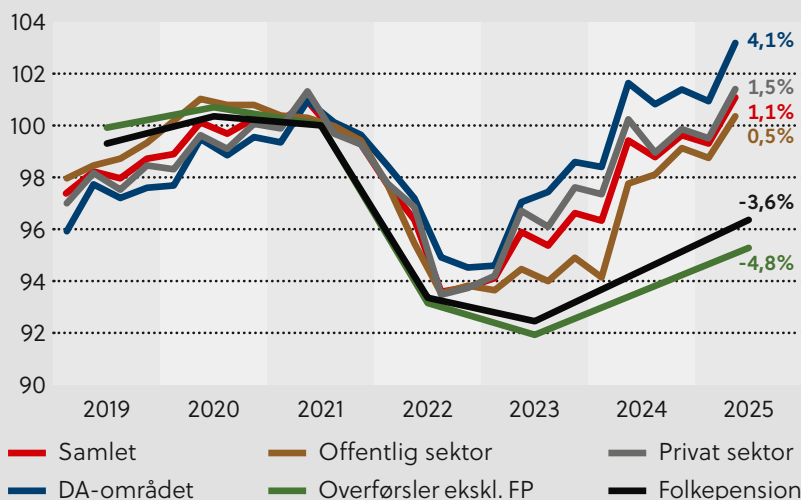
– Overvågning i arbejdstiden kan blive et vigtigt emne for medlemmerne. Det handler eksempelvis om overvågning af de køretøjer som vores medlemmer benytter på deres arbejde, og hvordan denne overvågning bliver brugt, siger Rasmus.

– Noget der virkelig også fylder, er fritid. Den tid hvor du selv kan bestemme, hvad du laver. Hvor arbejdsgiveren ikke kan disponere over dig. Det kan handle om en arbejdsdag, hvor du har en forventning om, at i dag er du færdig klokken 14:00, men pludselig siger arbejdsgiver, at du skal noget andet. Det er en lille ting, men det betyder meget. Det handler også om nedsat arbejdstid, bemærker Rasmus. Vi skal have mere at have sagt over vores egen tid.

– Diskussionen om fritvalg er noget konkret vi kunne tage op. Man har ordningen på det private område, hvor man får indsat op til 11 procent af sin løn på en særlig konto, som man så kan bruge til forskellige ting. Det er dog en diskussion, hvordan det præcist skal udformes, da vi ikke ønsker at frivalgsordningen bare skal føre til mere udbetaling af løn og at dele af ordningen finansieres ved at tage fridage fra den 6 ferieuge. Det er jo ikke meningen, understreger Rasmus. ■

Realløn og overførslers købekraft målt i forhold til 2021

Indeks (2021=100)

Hvad siger din tillidsrepræsentant?

Fagligt Fokus har spurgt tre tillidsrepræsentanter, der er medlemmer af BJMF, hvad de ser som de vigtigste forhandlingspunkter under de kommende overenskomstforhandlinger.

BALDER DRAGØR GARTNER OG FÆLLES-TR

– Først og fremmest, skal vi sikre, at vi følger med på reallønnen og forhåbentlig får en lille reallønsfremgang. Mine kolleger og jeg selv kan mærke, at vores købekraft er blevet mindre, og det er i hvert fald ret væsentligt, at vi får indhentet det. Inflationen har ramt hårdt. De lavestlønnede kan mærke det på indkomsten. Har man råd, når man er nede i supermarkedet?

– Vi skal heller ikke falde i samme fælde, som ved de sidste forhandlinger, hvor den samlede fagbevægelse var for hurtige til at acceptere den nedsatte ramme. Jeg kunne ikke genkende vores krav i forhandlingerne. Det var løn, det var frihed, og det var mindre overvågning. Vi fik ikke nok på nogen af dem. Det var en streg i regningen. Vi skal gøre det bedre denne gang.

JIMMY ANDRESEN SPECIALARBEJDER OG FÆLLES-TR

– Mere i løn og mindre overvågning. Det er ikke så langt fra OK24 overenskomstforhandlingerne. Men, men, men, det der med lønnen. Det er vigtigst. Der er nogle ordentlige hængepartier.

– Og så skal lønstigningerne være i kroner og ører – ikke i procenter. Ellers er det ham der tjener mest, der får mest ud af overenskomsten. Det er sgu ikke fair. Rengøringsdamen der ikke tjener

så meget, får meget lidt. Det er også en måde at rette op på den øgede ulighed.

– Overvågning er noget, som vi har råbt op om i mange år fra os på gaderne. Det handler først og fremmest personhenførbare GPS-systemer på bilerne. Ledelsen, som syntes de skulle have bukserne på, har brugt det til advarsler, bortvisninger og afskedigelser af medarbejdere.

CARSTEN STIG HANSEN SPECIALARBEJDER OG FÆLLES-TR

– Fritid og frihed. Det er det rigtige. Pensionsalderen stiger og stiger. Produktiviteten stiger og stiger. Vi skal være smartere og hurtigere og mere effektive. Det er én stor effektivisering – også på kommunale område, kan jeg fortælle dig.

– Specielt det med den stigende pensionsalder. De kommende generationer kommer til at arbejde meget

længere, end vi har gjort. Det kan vi ikke være bekendt. Så på en eller anden måde, er vi nødt til at have mulighed for mere fritid, så man ikke nedslides i løbet af sit lange arbejdsliv. Det har været lidt af en hårdknude i de sidste overenskomstforhandlinger, der har været helt lukket på det område. Men vi ser nogle muligheder nu, så lad os prøve at lirke den dør på klem.

3F KONGRES

Vi glemmer ikke store bededagstyveriet

BJMFs delegation på 3F's kongres udvandrede under statsminister Mette Frederiksens tale. Man ville ikke sidde og lytte til en taler, som har været med til at afskaffe store bededag.

TEKST: JANUS RØNBACH
FOTO: PHILIP DAVALI (3F) OG ARBEJDEREN

3F's syvende ordinære kongres er overstået. Der var både sejre og nederlag set med BJMF's øjne. Fagligt Fokus har talt med tømrer Jette Jørgensen og murer Peter N. Christensen, der begge var delegerede til kongressen.

DET GODE OG DET ONDE

– Overordnet synes jeg faktisk, der var en rigtig god debat under formandsberetning. Der var selvfølgelig nogle ting, som jeg ikke er helt enig med ham i, og nogle ting, som jeg synes kunne skærpes. Der var generelt rigtig god stemning på kongressen og en god debatlyst, siger Peter.

– Vi fik stemt hovedbestyrelsen ned på, om man skal have løntillæg for at sidde i hovedbestyrelsen, hvis man allerede er ansat. Man skal ikke have en ekstra bonus for at sidde der, hvis man i forvejen får løn. Det var udmærket, at man kunne slette den unødvendige udgift, bemærker Peter.

– Det var også godt, at vi holdt fast i, at vores kongresser fremadrettet skal blive ved med at være hvert tredje år, og ikke kun hvert fjerde år. Det handler om at have demokratiet så tæt på medlemmerne og kollegerne som muligt, mener Jette.

– Den helt store nedtur, var at det gik igennem, at skære det faglige politiske grundlag ned fra 32 sider til fire. Det er grundlæggende helt forkert at skære på de værdier, hvor vi udførligt gennem 100 år, har skrevet ned, hvad fagbevægelsen kæmper for. Det er blevet til floskler. Det er topstyring, når man laver så begrænset et grundlag. Så rykker man nogle beslutninger fra den store forsamling til de små rum, påpeger Jette.

HAR HAN FÅET EN MURSTEN I HOVEDET?

Statsminister Mette Frederiksen var blevet inviteret til at tale på 3F's kongres. Da hun begyndte at tale, udvandrede BJMF med skilte med ordene: Vi glemmer ikke store bededagstyveriet.

– Mette er repræsentant for den regering, som har stjålet vores store bededag, påpeger Peter. Det virker bare ret sindssygt, at for-

manden under sin beretning står og skoser regeringen, for at blande sig i den danske aftalemodel, og så dagen efter står og roser regeringens repræsentant. Er der landet en mursten på hovedet af ham, og så har han bare glemt det?

– Da alle rejser sig op og klapper helt vildt, så bliver vi siddende, forklarer Jette. Da folk var færdige med at klappe, og satte sig ned, så rejste vi os op med skiltene og gik ud. Så var det klart for alle, hvorfor vi gik ud. Der var enighed i vores delegation om ikke at sidde stille og se passivt til. ■

Den allerførste gang

Et medlem af BJMF var for første gang på 3F's kongres, der blev afholdt den 27. september og 3. oktober i Aalborg. Det var en stor og inspirerende oplevelse, men også en oplevelse der satte tanker i gang.

TEKST & FOTO: JANUS RØNBACH

Rune Rasmussen har været på 3F's kongres, der finder sted hvert tredje år. Rune er anlægsgartner og formand for De Privatsattes Gartners Klub i BJMF og fællestillidsmand hos *idverde*, der har omkring 1000 anlægsgartnere ansat.

Han havde aldrig forestillet sig, at han skulle med på kongres i kraft af sin tillidsmandspost, og var også lidt i tvivl om, hvor meget han kunne repræsentere sine kolleger.

– Men nu prøvede jeg at tage med, var nysgerrig, og det var jo helt vildt at opleve, siger Rune.

FÆLLESSKAB OG LAKRIDSPIBER

– Det startede allerede hos BJMF, hvor vi i fællesskab havde en dag, hvor vi gennemgik programmet. Vi brugte ni timer. Der fik man jo ligesom en idé om, at okay, det er ikke noget, man kommer sovende til. Det er lidt tørt, men også utroligt spændende. Det er jo mere samfundspolitiske ting, fagpolitiske grundlag og forbundslove. Det er også fedt, at man i BJMF forbereder sig i fællesskab og tager det alvorligt, understreger Rune. Selv i fællesbussen derop, snakkede vi om dagsordenen og vores holdninger til den.

– Selve kongressen var overvældende. Der var 800-900 forsamlet. Faneindmarch og alle synger *Når jeg ser et rødt flag smælde*. Sikke en stemning. Vi var oppe på talerstolen tolv gange under formandens beretning. Det var fedt at opleve, hvor aktive vi er. Vi skiller os jo noget ud, må

man sige. Vi havde endda prøvet at dæmpe os lidt. Ha ha. Vi fik dog også nogle ting igennem, og havde et godt samarbejde med andre afdelinger, bemærker Rune.

– Så er der jo det med de lakridspiber. Man skal jo have lakridspiber, når det er første gang man er på kongres. Det er en regel. Jeg tror sgu aldrig, jeg har spist så mange lakridspiber før. Jeg sad ved siden af en, der også hedder Rune fra Frederiksværk. Han fik også nogle lakridspiber. Jeg fik netværket med kolleger fra hele landet, siger Rune.

DET POLITISKE PERSPEKTIV

Rune synes det var fedt at få et samfundspolitisk perspektiv på sit fag. Han syntes, det var interessant at

være med inde i maskinrummet, og at opleve hvordan man kan være uenige, for bagefter at drikke en øl sammen. 3F's kongres er Danmarks største demokratiske forsamling og sammenholdet holder, understreger han. Rune håber ikke, det er sidste gang, han skal med.

– Hvis jeg skulle ændre noget, så kunne man godt være lidt mere kritisk over for ledelsen. Der var lidt en kæft, trit og ret holdning til formandskabet. Det var som om, at det at være uenig, er det samme som at underkende formandens position. Det ødelægger demokratiet, hvis der ikke er plads til kritik. Det er sådan lidt enevældeagtigt. Det synes jeg var negativt. Det er der ikke hos BJMF. Der stemmer vi fuldstændig, som vi selv har lyst. ■

Er bøden bare blodpenge?

På Christiansborg slotsplads fandt en lille markering af Europæisk Arbejdsmiljøuge sted. Her mødtes en flok arbejdsmiljørepræsentanter og ansatte i fagbevægelsen for at gøre opmærksom på de problemer de oplever på vores arbejdsmarked.

TEKST & FOTO: JANUS RØNBACH

Der er næsten 50.000 arbejdsulykker i Danmark om året, og over 300 personer er døde ved arbejdsrelaterede ulykker inden for de seneste 10 år. Uge 43 er Europæisk Arbejdsmiljøuge. Her sættes der fokus på arbejdsmiljøet i Danmark og Europa.

Foran Christiansborg afholdes der en aktion, for at gøre opmærksom på ugen og de problematikker der er. En af arrangørerne er Katja Barfod. Hun er arbejdsskade sagsbehandler i 3F København og arbejder med arbejdsmiljø.

– I denne uge topper arbejdsmiljøfolkenes arbejde. Det er vores europæiske arbejdsmiljø det handler om. Det er her, vi kan sætte ekstra fokus på arbejdsmiljøet. Sidste år var det hvidvaskning af penge. I år er det chikane, udtaler Katja.

KAN BØDEN BETALE SIG?

– Et helt stort problem er at det kan betale sig at betale de billige bøder

man får som virksomhedsejer. Hvis man ikke har arbejdsmiljøet i orden, så betaler man bare bøden, og så fortsætter man med at behandle sine medarbejdere som dørmåtter. Man betaler sine blodpenge, og så, undskyld, skider man på arbejdsmiljøet. Hvis vi får fængselsstraffe, i stedet for blot en bøde, så kan det faktisk være, at der er nogle virksomhedsejere, der tager det seriøst, mener Katja.

– Der skal også være fokus på oplæring på arbejdsmarkedet for at forebygge arbejdsskader og nedslidning – særligt når man kommer ind som ny på arbejdsmarkedet. Jeg kan godt forstå, at der er mange unge mennesker, der tænker, det har jeg faktisk ikke lyst til at gå ind i. Det skal vi handle på, understreger Katja.

KONDISKO OG BØDEBLOKKE

Til demonstrationen holdt Rasmus Ingeman Lindquist tale foran be-

skæftigelsesministeriet. Han lagde især vægt på sin tid som ansat på Max burgerrestaurant på hovedbanegården.

– Når jeg spørger mine kollegaer, om de kan holde indtil de bliver 70, er svaret altid nej. Så nu hvor pensionsalderen er steget, er det blevet endnu vigtigere, at vi har et godt arbejdsmiljø, siger Rasmus. Et godt arbejdsmiljø kommer ikke af sig selv. Jeg har som tillidsvalgt kæmpet for at få arbejdsgiverbetalte skridsikre sko på min arbejdsplads, hvilket er et krav jævnfør arbejdsmiljøloven. Før jeg blev TR, havde Max været i Danmark i cirka ti år. Ti år iført normale kondisko på et spejlglat gulv. Arbejdstilsynet skal være en kompetent myndighed. De skal op med bødeblokken, så det ikke kan betale sig at bryde loven. Jeg håber på en fremtid, hvor jeg kan gå på pension, som en gammel mand og ikke en knækket mand. ■

DEN STORE MURERUNDERSØGELSE

Hvordan har murerbranchen det egentligt?

Med **Den Store Murerundersøgelse** spørger vi svende, lærlinge og murerarbejdsmænd om deres hverdag på byggepladserne i København. Det handler om løn, akkordformer, arbejdsmiljø, trivsel og fremtid – **vil du være med?**

Vi vil vide, **hvordan virkeligheden ser ud for dig**, der hver dag får bygningerne til at stå. Hvordan fungerer akkorderne i praksis? Hvad opleves som retfærdigt – og hvor går det skævt? Svarene skal give os et klarere billede af, hvordan arbejdet og samarbejdet fungerer på de københavnske byggepladser.

En af de mest spændende dele af undersøgelsen handler om **stolt-heden over faget** – vil du f.eks. anbefale andre at gå ind i murerbranchen? Spørgsmålet er ekstra aktuelt i en tid, hvor der er stigende behov for faglærte, og hvor branchen har brug for nye kræfter – herunder lærlinge.

Vi spørger også ind til, **hvordan du først blev nysgerrig på murerfaget**, og hvad der motiverede dig til at starte på uddannelsen. Dit svar kan give os vigtig viden om, hvordan vi gør faget mere attraktivt for unge i fremtiden.

Dine svar er anonyme, men de gør en kæmpe forskel. De bliver brugt til at styrke vores faglige og politiske arbejde for bedre vilkår i murerbranchen – og til at vise, hvordan vi står som fag i København.

Er du **murersvend, lærling eller murerarbejdsmand**, så følg QR-koden og giv os indblik i din hverdag på arbejdspladsen, så kan vi til gengæld bedre hjælpe dig!

NYT HUS

Et epicenter for fag

I starten af 2026 rykker BJMF endeligt ind i det nye fagforeningskollektiv. Det bliver et fagforeningshus med flere københavnske fagforeninger. Rør- og Blikkenslagernes Fagforening i København er allerede rykket ind.

TEKST & FOTO: JANUS RØNBACH

Det nye hus ligger på Sluseholmen 2-4 i Sydhavnen. Det er en betydelig opgradering i forhold til de eksisterende lokaler på Mølle Allé. Der er flere kvadratmeter, større lokaler og huset er i bedre stand.

BJMF ejer det nye hus, men kommer til at bo sammen med Rør og Blik, Byggefagenes Samvirke og FOA 1, der organiserer brandmænd, portører m.fl. Flere fagforeninger kan støde til med tiden.

ET HUS FOR MEDLEMMERNE

En stor del af husets stueetage afsættes til lokaler, som klubberne kan benytte sig af. Her vil der også være mødesal, mødelokaler, fællesområde, kantineområde og reception.

Samtidigt har det nye hus rigtigt gode parkeringsforhold og medlemmerne kan nemt komme dertil via motorvej, bus, havnebus, metro og cykel.

– Alle glæder sig til at skabe gode rammer for faglig aktivitet. Det handler om at skabe den fagforening, vi drømmer om. En fagforening hvor medlemmerne kommer i fokus og får gode forhold for deres klubber og faglige aktiviteter, udtaler Elias Olsen, der er ansat i BJMF og arbejder med at få alle ender til at mødes med flytningen.

EN FAGLIG LANDSBY

Foruden lokaler til medlemmer og klubber, så vil førstesalen indeholde BJMF's administration, a-kasse og socialrådgivere. Det vil således være nemt for medlemmer hurtigt at komme i kontakt med de ansatte.

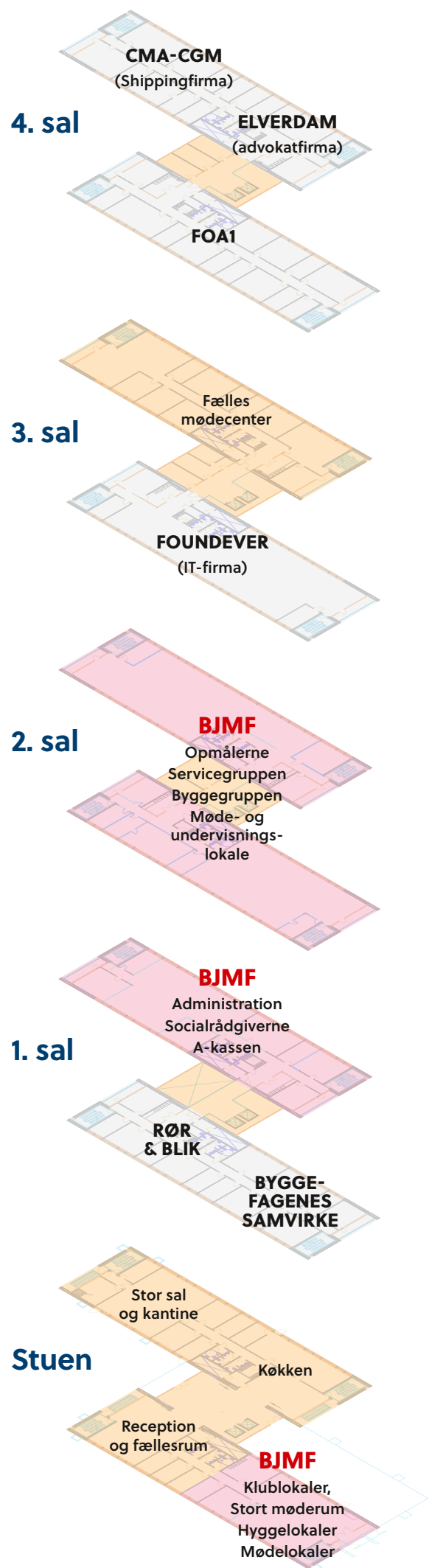
På anden- og tredjesalen kan man finde opmålerne, byggegruppen, servicegruppen, organiseringssteamet, journalister og et stort mødecenter, med både små og store lokaler. På første- og fjerdesalen finder man Rør og Blik, Byggefagenes Samvirke og FOA 1.

– Det er dog ikke hele billedet, udtaler Elias. Det bliver en hel faglig landsby herude. Nabohuset kommer til at være forbundshus for Elforbundet, Blik- og Rørarbejderforbundet, Malerforbundet og Dansk Journalistforbund. Huset bagved er Arbejdernes Landsbanks nye hovedkvarter og på den anden side af vejen ligger Metals forbundshus, NNF's og Metals nye lærlingeboliger. ■

lig aktivitet

Sådan finder du det nye hus

Ham, der fejer på gaden

BJMF har klare ønsker og forventninger til politikerne efter kommunalvalget. Fokus er på arbejdsmiljø, frihed og tillid til de ansatte.

TEKST & FOTO: JANUS RØNBACH

Formand for BJMF, Claus Westergreen, formand for Byggegruppen, Carsten Bansholm Hansen og formanden for Servicegruppen, Rasmus Bredde er ikke i tvivl. De peger på tre klare områder, de håber bliver forbedret efter kommunalvalget den 18. november.

OVERVÅGNING AF MEDARBEJDERE

Rasmus Bredde lægger særligt vægt på spørgsmålet om GPS-overvågning af medarbejdere i køretøjer – eksempelvis gartnere. Det blev oprindeligt indført for at effektivisere kørslen, som et klimatiltag. Det er dog efterfølgende blevet misbrugt til overvågning af medarbejdere.

– Det er ulækkert, at du kan spore det ned på personen. Hvis det ikke var personhenførbart, så kan jeg godt forstå registreringen. Men nu giver du et værktøj til nogle ledere, som ikke alle kan finde ud af at bruge, bemærker Rasmus. Vi har kolleger, der er blevet

ringet op af deres ledere, som spørger: «hvorfør holder du der?» Eller «Hvorfor tog du skraldespandene i den rækkefølge?» Det er ikke dem alle sammen, der er voksne nok til at have den mulighed.

BJMF foreslår, at man fjerner muligheden for, at overvågningen er personhenførbart. Hvis man har brug for denne data, så skal leder og tillidsrepræsentanten gøre det sammen. Der bør også være en sletningsdato på hele eller dele af dataen. Kollegerne skal ikke føle sig overvåget

ORDENTLIGT ARBEJDSMILJØ

Et andet område BJMF ønsker, at der bliver arbejdet med, er at arbejdsmiljø indskrives i klausulerne, når kommunen laver udbud. Det handler eksempelvis om ordentlige frokostforhold eller adgang til toilet og håndvask. Det handler også om at få presset det private til at lave ordentlige forhold, så det ikke bliver et konkurrencepara-

ter, hvor dårlige forhold kan gøre det billigere, og derved skabe et nedadgående pres.

– De udfører opgaver for fællesskabspenge. Der bør simpelthen være nogle krav, de skal leve op til. Det er jo vigtigt, fordi de folk, som den her opgave bliver udliciteret til, skal behandles ordentligt. Men det er også vigtigt, fordi den kommunale drift jo hele tiden skal konkurrere med de private, når de udliciterer opgaver. Hvis de private så kan gøre det billigere, ved at levere et dårligt arbejdsmiljø til deres medarbejdere, så vil kommunen blive presset til for at gøre det samme, understreger Carsten.

BOLIGER AT BO I

Op mod halvdelen af BJMF's medlemmer skal pendle til København, fordi det er for dyrt at bo i København for en 3Fer. Det handler om frihed mener BJMF, da pendling tager ens fritid.

– Det med boliger er fandeme et kæmpe problem. Det skal ikke være foreholdt dem i hjørnekontorene at bo i byen. Ham der fejer gaden, skal kunne bo på selvsamme gade. Ham der bygger huset, skal også have råd til at købe det, understreger Claus.

– Jeg arbejdede engang i Københavns Kommune, fortæller Rasmus. Der havde jeg en kollega, der pendlede fra Sakskøbing på Lolland hver eneste dag. En ting er jo, at det fylder op på vejene, men det er jo også en kæmpe ulighed i frihed. Den frie tid, hvor man kan være sammen med ungerne eller slå græsset derhjemme. Det er jo fandme langt ude. ■

Hvad siger politikerne?

Fagligt Fokus har spurgt spidskandidaterne fra SF, Enhedslisten og Socialdemokratiet om hvad de siger til BJMFs ønsker og forventninger efter kommunalvalget.

Sisse Marie Welling
SF

OVERVÅGNING

Selvfølgelig skal data, der er indsamlet for at planlægge ruter eller monitorere klima, ikke bruges til at overvåge medarbejdere. Overvågning på arbejdspladsen skal undgås, og hvis den data vi indsamler til andre ting bliver brugt til overvågning, er det nødvendigt til at blive taget op politisk.

ARBEJDSMILJØ

Når kommunen laver udbud må det ikke betyde pres på arbejdsforhold og løn. For SF er det vigtigt, at vi derfor ikke kun vægter prisen og kvaliteten, men også arbejdsforhold i udbud – og vi har faktisk lige gjort noget ved det. For vi foreslog sammen med Enhedslisten, at når en del af den grønne drift i kommunen skal i udbud om lidt, så skal arbejdsforhold vægte lige så meget som pris og kvalitet.

BOLIGER

København risikerer at blive revet midt over af boligpriserne. Folk med helt almindelige indkomster bliver presset ud af byen, som det er nu. SF vil gøre tre ting: Vi vil bygge nok, så der er boliger til dem, der gerne vil bo i København. Vi vil smide kapitalfondene på porten og bygge boliger, Københavnerne ejer i stedet – med krav om 25% andelsboliger, 25% ejerboliger og 25% billige almene boliger. Og vi vil tage 10 mia kr fra kommunekassen, som vi alligevel ikke må bruge på byggeri, og bruge dem til at købe 10.000 private lejeboliger tilbage fra kapitalfonde.

Fagligt Fokus havde desværre ikke fået svar fra Pernille Rosenkrantz-Theil fra Socialdemokratiet før bladets deadline.

Line Barfod
Enhedslisten

OVERVÅGNING

I Enhedslisten er vi generel modstander af overvågning. Vi er helt enige i, at der ikke skal være GPS-overvågning af vores dygtige medarbejdere. På den måde viser vi tillid til den enkelte medarbejder og er med til at skabe et bedre arbejdsmiljø. Dataen skal anonymiseres og have en sletningsdato. Kun i helt særlige tilfælde, og i samarbejde med tillidsrepræsentanten, skal man kunne tilgå medarbejderoplysninger.

ARBEJDSMILJØ

Det skal være trygt og sikkert at arbejde i København. Derfor vil vi gerne have indskrevet arbejdsmiljøklausuler i vores udbud. De virksomheder der skader arbejdsmiljøet skal holdes ansvarlige. I forhold til genudbud af dele af gaderenhold og grøn drift, som et flertal i Teknik- og Miljøudvalget, inklusive Socialdemokraterne, desværre har besluttet, så lykkes vi med at få vedtaget et ændringsforslag, så arbejdsmiljø skal tælle 33 % med i udbuddet.

BOLIGER

Lige nu bliver mennesker med en helt almindelig indkomst presset ud af byen. Derfor skal vi have et huslejeloft, ligesom man har i de ældre udlejningsboliger fra før 1992. Det skal ikke være bolighajer og kapitalfonde, der bestemmer, hvem der skal have råd til at bo i byen. Derudover vil vi bygge flere almene boliger. Den Socialdemokratisk ledet regering har blokeret for, at vi kan bygge almene boliger i København. Det ser ud til at vi endelig får fjernet den blokade efter lang tids pres fra de almene boligselskaber og Enhedslisten. Vi skal have sat turbo på byggeriet af almene boliger.

Kom vinteren i møde

1. oktober trådte vinterforanstaltninger i kraft. Tjek om din plads er vinterklar.

TEKST: FREDDY RIDDERHAUGEN

Fra den 1. oktober skal alle byggepladser have planlagt, hvordan inddækning af alle åbninger i råhuse og inddækning af stilladser, lifte mv. skal foretages. Derudover skal der tages højde for vintermørke, sne, kulde og andre gener.

REGLERNE I OVERENSKOMSTEN:

Inddækning mv.

- Svendene skal være villige til at udføre inddækning, snerydning og sætte telte op mod betaling. Disse forhold skal akkorderes.
- Ved stationære arbejdspladser skal der sneryddes uden særskilt betaling.

Læskærme

- Flytbare læskærme, etableret som velfærdsforanstaltninger, skal leveres af virksomheden. Dvs. at konstruktionen af dem er betalt.
- Opstilling og flytning på pladsen skal foretages uden særskilt betaling.

Arbejdslys

- I virksomhedens egne arbejdsområder skal der etableres kunstig belysning, så arbejdet kan udføres forsvarligt. Tilrigning af dette skal betales særskilt. Husk at skrive akkordering.

Man kan selv tjekke reglerne:

www.bar-ba.dk og www.at.dk

Tjek om din arbejdsplads er klædt på til vinteren

Åbninger i råhuse

- ✓ Alle åbninger i råhuse skal lukkes af, og alle stilladser og lignende skal inddækkes, hvis det kan påregnes, at de ansatte udsættes for sundhedsskadelige påvirkninger fra vejrliget.

Adgangsvejene

- ✓ Adgangsvejene skal være ryddet for sne, og gruset eller saltet inden arbejdstids begyndelse.

Orienteringslys

- ✓ Der skal etableres orienteringslys alle steder, hvor der sker færdsel, således at man altid kan se, hvor man træder.

Skærepladser/samlepladser

- ✓ Skærepladser/samlepladser skal afskærmes fra vejrliget, f.eks. ved at sætte telte op. Materialerne skal leveres tildækket.

Indvendigt arbejde

- ✓ Der skal være midlertidig tætning af etageadskillelser og tagkonstruktion mod gennemsivning af vand, kulde og varmetab. Bygningen skal opvarmes og ventileres, og nedbørsfugt skal udtørres. Ved aputeringsarbejde skal inde temperaturen være ca. 10 grader.

FAGLIG SAG

Tømrersjak i Vanløse vandt voldgift

Et tømrersjak i Vanløse har vundet en voldgift om, hvor mange enheder der skulle laves i et bestemt stykke arbejde.

TEKST: ANDERS LANGE,
FAGLIG SEKRETÆR I BJMF

Sagen drejede sig om Standardpris 4 om dampspærre i mellemrum mellem to bjælkeender og Standardpris 9 om isolering mellem de samme bjælkeender.

Firmaet medgav at der skulle betales for 250 stk. åbninger/mellemrum, mens sjakket krævede betaling for 327 stk. Firmaet medgav at der var udført

327 stk., men ville ikke betale for det, da man ikke havde fået penge af bygherren til det. Uenigheden gik således på de sidste 77 felter.

Svendene havde en mundtlig aftale med en tidligere konduktør om, at alle 327 mellemrum/åbninger skulle udføres, men der lå ikke noget på skrift.

Svendene mente at arbejdet skulle laves i alle felter, da der ellers var »huller« i dampspærren, hvor fugten ville trænge op og ind. Det ville ikke være håndværksmæssigt korrekt.

Firmaet prøvede at forklare, at det ikke var nødvendigt at lave dampspærre og isolering, da tømmeret tilsyneladende godt kunne fungere som

dampspærre og isolering i de sidste 77 felter.

En oplysning, der var helt ny for alle de tilstedeværende tømrere ...

Voldgiftsdommeren påpegede, at man ikke selv måtte påtage sig et stykke arbejde, da arbejdsgiveren har ledelsesretten.

Men i det konkrete tilfælde fandt han, at de to tømrersvende, der vidnede i sagen, gav en »samstemmende og troværdig« forklaring om at arbejdet skulle udføres, så han valgte at give svendene medhold. Han lagde også vægt på, at firmaet havde haft mange rundringer på byggepladsen, så de havde haft rig mulighed for at stoppe arbejdet. ■

SOCIAL DUMPING

Nej tak til vikarbureauer og mange underentreprenører

Københavns Kommune har vedtaget skærpede tiltag imod arbejdskriminalitet

TEKST: LOTTE OTT

Københavns Borgerrepræsentation vedtog i oktober en række stramninger vedrørende kommunens byggepladser og leverandører. Kommunen laver i forvejen en aktiv indsats mod social dumping og arbejdskriminalitet. De nye tiltag giver indsatssteamet flere værktøjer og helt klare retningslinjer.

– Det er vildt, at nogle politikere faktisk har gjort lige det, vi gerne vil have. Endelig er der nogen, der tager

fat om nældens rod i stedet for alle mulige lappeløsninger, jubler Helga Mathiassen, tømrer og formand for Snedker og Tømrernes Brancheklub Storkøbenhavn.

Forslaget, som Enhedslisten, Socialdemokratiet og SF stillede den 18. september, og som et flertal har vedtaget, skal nu gennemarbejdes og mulighederne for at indføre tiltagene skal undersøges, før de kan udmøntes til konkrete handlinger. ■

De skærpede krav vedrører Københavns Kommunes byggepladser og har syv nye tiltag:

1. Loft på maksimalt ét underleverandørled
2. Forbud imod vikar- og mandskabsbureauer
3. Tilføjelse af arbejdsmiljøklausuler
4. Oprettelse af en offentlig hvidliste over entreprenører
5. Systematisk baggrundstjek og løbende monitoring af nye og eksisterende leverandører
6. Faglige repræsentanter skal have fri og uhindret adgang til byggepladsen
7. Der skal være faglige repræsentanter på alle større byggepladser

ASBESTAFTALE

Fængselsstraf og højere bøder

Men ingen asbestprotokol, som byggefagene ellers har kæmpet for

TEKST: LOTTE OTT
FOTO: JANUS RØNBACH

Det har længe været et ønske blandt byggearbejdere, at virksomhederne ved lov skal registrere asbestforekomster og at disse oplysninger bliver samlet i et offentligt tilgængeligt digitalt register. Formålet er at skabe et overblik over omfanget af asbest.

Men dette ønske blev ikke indfriet med den nye asbestaftale som et flertal i Folketinget vedtog i oktober. Desværre er et nationalt asbestregi-

ster kun på tegnebrættet, hvilket virker uambitiøst.

– Det er mærkeligt, at det ikke er kommet med, for det er et billigt tiltag. Hvis det er af hensyn til ikke at lægge administrative byrder på virksomhederne, så siger det noget om, hvem politikerne tager mest hensyn til, siger tømrer Helga Mathiassen, der har været aktiv for at få asbestprotokollen med.

ASBESTREGLERNE STRAMMES

Selvom om asbestregistreringen ikke kom med i aftalen, så indeholder aftalen andre strammere tiltag.

Et af dem handler om asbestanalyser. Der har nemlig i de senere år været flere sager, hvor resultater af

asbestprøver har været tilbageholdt og endda forfalsket. Med en ny regel skal prøvetageren (analysefirmaet) sende resultatet af prøverne direkte til arbejdsmiljørepræsentanten (AMR). Hvis der ikke er sådan en, skal det sendes direkte til de ansatte.

Højtrykspuling af asbesttage har længe været forbudt, men man har givet dispensationer, når der bruges en rensekasse. Dette vil stoppe nu, og de gældende ca. 50 dispensationer vil udløbe pr. 1/7-26.

BØDER OG FÆNGSELSSTRAF

Aftalen præciserer hvornår domstolene skal dømme fængselsstraf i arbejdsmiljøsager. Det drejer sig for eksempel om grove asbestovertrædelser og ved dødsulykker. Strafferammen for fængsel er allerede to år, men er i praksis ikke blevet brugt.

Desuden hæves bødestraffen for arbejdsgiveres manglende anmeldelse af arbejdsulykker fra 10.000 til 43.750 kr., men kun for virksomheder med mindst 35 ansatte.

Bygherrer, der ikke har udarbejdet eller vedligeholdt Plan for Sikkerhed og Sundhed (PSS) straffes også fremover med 43.750 kr. mod nu 10.000 kr. Også her skal bygherren have mindst 35 ansatte. ■

Helga Mathiassen, tømrer, holder tale ved en af de mange initiativer, som byggefagene har taget for at få politikerne til at indføre en national registrering af asbestforekomster og udsættelse for asbest.

FESTIVAL

To dage med fokus på håndværk

Eventet HÅNDVÆRK løber af stablen den 4. og 5. februar 2025

HÅNDVÆRK er for alle, som vil hylde det gode håndværk og som er nysgerige på bæredygtighed i byggeriet.

Men den er især til dig, der arbejder inden for murer-, tømrer-, snedker-, VVS og elektriker-fagene – eller inden for ventilation, teknik og konstruktørfagene.

Vi har brug for jer for at kunne skabe fremtidens håndværkerbranche. Når du tager med, så sørger vi

for to sjove og lærerige dage, hvor du får al den viden, du har brug for på ét sted – sammen med en masse god underholdning fra kendte ansigter. Det bliver et brag af en fagfestival og du har ikke råd at lade være!

Det er gratis at deltage i HÅNDVÆRK

Hent din gratis billet på:
haandvaerk.eu

HÅNDVÆRK

4. og 5. februar 2026

Onsdag: 9.00 – 16.00
Torsdag: 9.00 – 15.00

Lokomotivværkstedet
Otto Busses vej 5A
2450 København SV

AI-VÆRKTØJ

Få hurtige svar om arbejdsmiljø

Chatbotten »AMR-hjælper« giver konkrete svar på næsten alt om arbejdsmiljø – direkte på mobilen.

TEKST: BYGGEFAGENES SAMVIRKE/LOTTE OTT

Byggefagenes Medieudvalg præsenterede de nye muligheder med AI-hjælp på et medlemsmøde i oktober. Her demonstrerede Susanne Kærup, fra FIU, hvordan chatbotten fungerer i praksis, og hvordan kunstig intelligens kan ruste de tillidsvalgte og styrke arbejdsmiljøet.

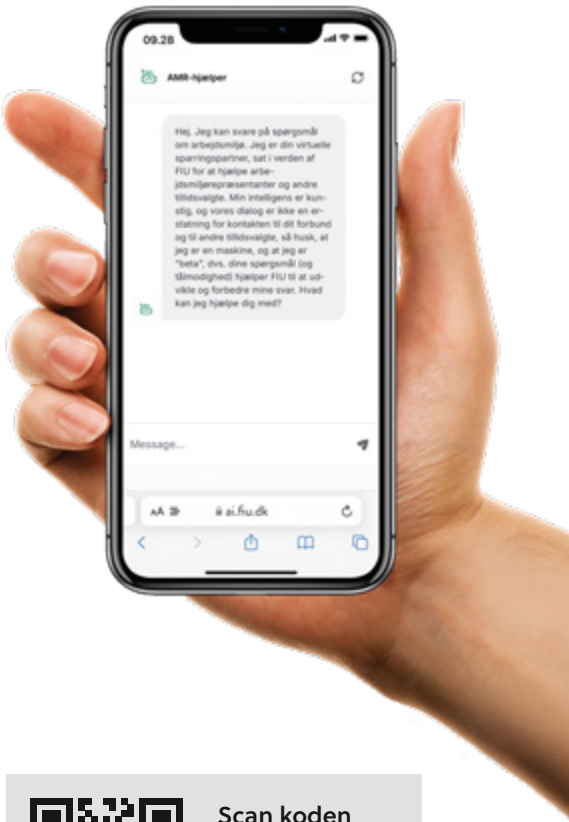
AI-værktøjet er udviklet af FIU – Fagbevægelsens Interne Uddan-

nelser og fagforbundene i fællesskab og skal bruges som supplement til de tillidsvalgte og fagforeningen.

AMR-hjælperen giver hurtige og konkrete svar, der bygger på sikker dokumentation og trækker direkte på over 6.000 lovgivningsmaterialer fra Arbejdstilsynet, og bliver opdateret hver dag.

CODE RÅD OM BRUG AF AMR-HJÆLPEREN

- Skriv så konkret som muligt.
- Stil supplerende og opfølgende spørgsmål.
- Bed om sikker dokumentation.
- Bed om link til mere baggrund.
- Vær altid kritisk, men brug den.

Scan koden og hent AMR-hjælperen til din mobil.

PSYKISK ARBEJDSMILJØ

Flyt elektronikken fra genbruget

Konflikter på genbrugspladserne skyldes kampen om elektronikken

TEKST: **LOTTE OTT**
FOTO: **JANUS RØNBACH**

I sidste nummer af Fagligt Fokus fortalte Helle Bendtsen om de psykiske udfordringer genbrugsvejlederne oplever på genbrugspladserne i form af aggressive borgere, trusler og tyverier. Helle Bendtsen er tillidsrepræsentant for genbrugsvejlederne i København.

Fagligt Fokus har sat genbrugschefen og tillidsmanden i stævne for at tale om, hvad der kan gøres for at skabe et tryggere og mindre konfliktfyldt arbejdsklima på genbrugspladserne.

– Der er jo konflikter på alle arbejdspladser. Men når man møder borgerne, der hvor vi indsamler elektronik, og hvor der er genbrug, som kan have værdi for nogle, opstår der konflikter, siger Genbrugschef Kasper Dibbern Petersen, Amager Ressource Center, ARC, som i samarbejde med Københavns Kommune driver genbrugscentrene.

ELEKTRONIKKEN ER SKURKEN

Ifølge Helle Bendtsen er hovedkilden til konflikterne elektronikken, som nogle vil gøre meget for at få fat i. Hvis elektronikken blev opsamlet et andet sted, ville det løse mange problemer.

ARC skal vederlagsfrit stille et areal til rådighed på genbrugspladserne til opsamling af elektronikaffaldet. Det

er producenterne og importørerne af elektronikken, der har ansvar for transporten og den videre bearbejdning af elektronikken.

Elektronikken bliver ikke genbrugt, men står i lukkede bure – og et enkelt sted i en skibscontainer, side om side med de fine ting, der bliver lagt ud i genbrugszonerne. Det er her problemer med tyverier og aggressiv adfærd opstår.

– Elektronikken er en præmis. Kommunen skal tage imod. Vores opgave er at indsamle og så kommer producenterne og henter det og betaler for det. De håndterer det, siger Kasper Dibbern Petersen.

– Men vi skal hele tiden holde øje med elektronikken. Vi må bede folk om at gå, hvis de viser for stor interesse for elektronikken, og dem, der

ikke kan forstå det, bortviser vi en længere periode. Typisk en måneds karantæne og det plejer at hjælpe lidt, siger Helle Bentsen.

– Jeg er enig i, at når der er konflikter, så er det oftest omkring elektronikaffald. Det kan læses som om, at problemet er større, end det reelt opleves, og bortvisninger og særligt karantæner bruges meget sjældent, siger Kasper Dibbern

RING 112 OG GÅ MED WALKIE-TALKIE

Som noget nyt anbefaler politiet at pladserne ringer 112 i stedet for 114, som man havde gjort et par, da de reagerer hurtigere. Der er kun ringet 112 to gange. Man har selvfølgelig altid kunne ringe 112, hvis man har følt sig akut truet.

– Det giver mere tryghed, og har også resulteret i anholdelse og udvisning af en af de absolut værste elektroniktype på Bispeengbuen, som kørte igennem pladsen konstant. Nu er hændelserne faldet drastisk, siger Helle Bendtsen.

– Alle medarbejdere skal gå med walkie-talkie så de enten kan sætte lyd på så kollegerne kan høre hvad der foregår eller tilkalde hjælp. Så kan man få hurtig hjælp, og for at sikre medarbejderne bedst muligt ift. udfordrende kunder, siger Kasper Dibbern Petersen.

MEDARBEJDERNE BLIVER UDDANNET

ARC er helt bevidst om udfordringerne på genbrugspladserne og tilpassede sidste år uddannelsen af genbrugsvejlederne.

– Vi sørger for, at medarbejderne er klædt bedst muligt på til at klare jobbet. Helt grundlæggende skal man som serviceperson vide mest muligt om det, man arbejder med og kende præmissen. Vi har tilpasset en ny uddannelse, som alle genbrugsvejledere kommer igennem, og her er konflikt-håndtering helt aktuelt, siger Kasper Dibbern Petersen.

Hvis elektronikaffaldet bliver opsamlet et andet sted og de gode genbrugsting bliver sat til salg i stedet for at være gratis, vil det måske mindske konflikterne på genbrugspladserne.

– Vi har fokus på, at alle medarbejdere har en forståelse af, hvordan man håndterer en konflikt, og gør det på den samme måde på alle genbrugspladserne, så alle får nogenlunde den samme behandling.

– Vi taler om de her ting til job-samtaler. Vi har interesse i at folk bliver længe i jobbet. Derfor er vi meget ærlige om både arbejdstiderne, som betyder arbejde hver anden weekend, og om at der altid er en risiko for at der kommer en tosse, der bliver sur over at blive irettesat, og at arbejdspladserne ligger midt inde i byen, hvor man kan blandt andet kan møde psykisk syge. Og alt det skal man kunne håndtere. Vi er åbne om det, siger han.

SALG AF GENBRUGET?

Udover elektronikken er de åbne bytezoner også kilde til konflikter. Der er derfor indført regler om at man kun må komme på pladsen en gang om dagen og maksimalt være der i 30 minutter.

– Vi taler tons, der bliver sat til genbrug i weekenderne, ikke kilo supplerer Helle Bendtsen.

– Jeg ser salg som en måde at forsøge at komme grådigheden til livs. Vi sætter en ære i at fordele tingene, så der er noget til alle i stedet for lidt til

de få. Vi får ting tilbage, som vi kan se, har været forsøgt solgt på loppemarkeder, siger hun.

GENBRUG – EN KÆMPE SUCCES

Det er ARC, der står for driften, og det er kommunen der træffer beslutningerne om, hvordan genbrugspladserne helt overordnet skal fungere.

– Det med de nye genbrugsområder på pladserne er forholdsvis nyt og meget stort. Og det er blevet en større succes end nogen havde drømt om. Vi har rigtig mange besøg i genbrugsområderne, siger Kasper Dibbern Petersen. ■

Fagligt Fokus har stillet Københavns Kommune to spørgsmål:

1. Er det muligt at flytte elektronikopsamlingen væk fra genbrugspladserne?
2. Kan genbruget bliver sat til salg, sådan som andre kommuner gør?

Vi har ikke fået svar før dette blads deadline.

Snedker- og Tømrernes Pensionist- og efterlønsklub

Klubben optager alle tidligere TIB'ere.

Mødedage

Vi mødes 2. og 4. torsdag i måneden kl. 10.00 i fagforeningen, Mølle Allé 26, 2500 Valby.

Kontakt til klubben

Formand Poul Sand

☎ 30 25 35 51 ✉ poul.sand@gmail.com

MEFF-seniorklubben

Pensionister og efterlønnere i Miljø- Energi og Forsyningsarbejdernes Fagforening.

Alle ordinære klubdage holdes den første og tredje torsdag, kl. 10.00 i fagforeningen Mølle Allé 26, 2500 Valby (Musikhuset).

Vi arrangerer 3-4 bowlingdage pr. sæson. Vi har som mål at holde 2-3 arrangementer eksternt. Vi afholder en skovtur årligt.

Kontakt til klubben

Formand Freddy B. Nielsen

☎ 60 68 67 90

Murerarbejds-mændenes Efterløns- og Pensionistklub

Vi mødes den første tirsdag i måneden kl. 10.00 i Smedjen, Mølle Allé 26, 2500 Valby.

Er du murerarbejdsmand? Er du pensionist eller efterlønner? Vil du med i klubben og møde kolleger?

Kontakt til klubben

Palle Lund

☎ 61 37 41 27 ✉ palletagelund@live.dk

Murernes Seniorklub

Datoerne for afholdelse af »Halvelveren« i 2026 ligger desværre ikke fast endnu.

Idet, vi af uransagelige årsager, IKKE kan få lov til at booke lokaler, før sidst i december, og dermed fastslå datoerne for afholdelse af vore forskellige aktiviteter i 2026.

De sidste par år har vi desværre været nødsaget til at kommunikere via SMS'er.

Dette er vi nødsaget til at fortsætte med, da sidste indleveringsfrist for annoncer er 2 måneder før DU modtager bladet. Det bliver vældig gamle informationer og »nyheder«!

DERFOR – til alle gode gamle kollegaer! Kom og vær med!

SMS dit navn og tlf.nr. og evt. mailadresse til mig (Stig). Så vil vi kunne orientere dig på en langt bedre måde.

PS: Det plejer ikke at være kedeligt – der er også lidt at spise- og sikkert et par øl.

Kontakt til klubben (via SMS)

Stig Mørk Christensen

☎ 21 91 55 04

Linoklubben

Klubben for efterlønnere og pensionister.

Vi mødes den 2. mandag i måneden kl. 11.00 på Mølle Allé i Musikhuset, 2500 Valby.

Nye kollegaer er velkomne.

Kontakt til klubben

Formand Poul-Erik Næs

☎ 40 77 89 42

OBS!

**Husk at 3F BJMF flytter til
Sluseholmen 2-4
2450 København SV
i starten af 2026!**

JBTI

Vi mødes hver tirsdag fra kl. 10.00 i BJMF, musikhuset, Mølle Allé 26, 2500 Valby.

Alle medlemmer er velkomne til en snak med kollegaer eller bestyrelsesmedlemmer. Der kan spilles billard, købes øl og vand. Kaffe er gratis.

Den første tirsdag i måneden afholder bestyrelsen møde. Den anden tirsdag i måneden, er der morgenbord med kaffe og frisk morgenbrød.

Medlemmer kan altid komme med forslag, som bestyrelsen vil behandle på sine møder.

Kontakt til klubben

Formand Villy Hansen

☎ 30 48 22 53

25 års jubilæum i fagforeningen

**Anders Lange holder reception
torsdag den 8. januar 2026, kl. 14.00-18.00
BJMF, Mølle Allé 26, 2500 Valby**

Kom og vær med til at fejre Anders Lange, der har været faglig sekretær i fagforeningen i 25 år.

Anders Lange startede som tømrer i 1989 og har været faglig aktiv lige fra starten. Han har været fortaler for tømrerne, for overenskomsten, for efteruddannelsen, for organiseringen, for lærlingene. Altid i front for sin branche og for sin sag.

Ønsker man at give en gave kan man donere til:

Oxfam Danmark eller **Freedom Flotilla**

Gartnernes Seniorklub

Kontakt til klubben

Formand Sune Bøgh,

Katrinédalsvej 43, 2-4, 2720 Vanløse

☎ 20 12 07 91 ✉ sune3f@hotmail.com

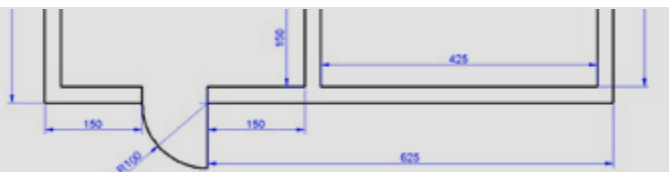
Faglige Seniorer Storkøbenhavn

Kontakt til klubben

Gorm Christiansen

☎ 21 37 03 02 ✉ gormc52@gmail.com

fagligsenior.dk/sektioner/storkoebenhavn

Tegnehjælp for lærlinge

Hver torsdag er der tegnehjælp i primært AutoCad fra kl. 16.00 på Mølle Allé 26 i kælderen

Fagforeningen sørger for mad og drikke.

YDERLIGERE OPLYSNINGER

Lauritz Christiansen

☎ 88 92 27 32 ✉ lauritz.christiansen@3f.dk

Henrik Ø. Pedersen

☎ 21 26 56 95 ✉ obergpedersen@gmail.com

Møder i Murer-brancheklubben

Alle møder afholdes i BJMF, Mølle Allé 26, Valby.

Bestyrelsesmøde, tirsdag den 16. december, kl. 16.00

Snedkerstiftelsen

Snedkerstiftelsen yder hjælp til trængende medlemmer af BJMF, der arbejder inden for det tidligere forbund TIBs brancher.

Stiftelsen yder støtte til:

- Trængende medlemmer og pensionister, der på grund af sygdom, arbejdsløshed o.lign. har brug for hjælp.
- Hjælp til ferie.
- Aktiviteter der afhjælper trængendes behov for støtte.
- Mindre legatportioner.

Send din ansøgning, så den kan blive behandlet på et bestyrelsesmøde. De næste bestyrelsesmøder er: 18/12-2025 og 5/2-2026.

Læs mere og find ansøgningsblanketter ved at scanne QR-koden

A-klubben

Arbejdsløshedsklubben i BJMF for alle ledige fagforeningsmedlemmer.

Der er møde hver **mandag kl. 10.00** i Smedjen, Mølle Allé 26, 2500 Valby

Klubben er et mødested for alle arbejdsløse medlemmer. Klubben er også fagligt aktiv og deltager i blokader, møder og andre fagforenings-initiativer. Klubben arrangerer også andre begivenheder - bl.a. fisketure.

Det fælles arbejds-miljøudvalg i BJMF

Alle møder i udvalget afholdes i fagforeningen på Mølle Allé 26, Valby, kl. 15.30-17.30

Tirsdag den 13. januar 2026

Tirsdag den 10. marts 2026

Tirsdag den 12. maj 2026

KONTAKT TIL ARBEJDSMILJØUDVALGET

Christian K. Sørensen,

☎ 88 92 89 72 ✉ christian.k.soerensen@3f.dk

SKOF-Klubben

SKOF er fællesklubben for Specialarbejdere i København og Frederiksberg.

KIG FORBI TIL SKOF-TORSDAGE

Den anden torsdag i måneden fra kl. 15.00 i fagforeningen, Mølle Allé 26, Valby, Musikhuset

Vi mødes den anden torsdag i hver måned til en faglig snak og en øl eller en vand.

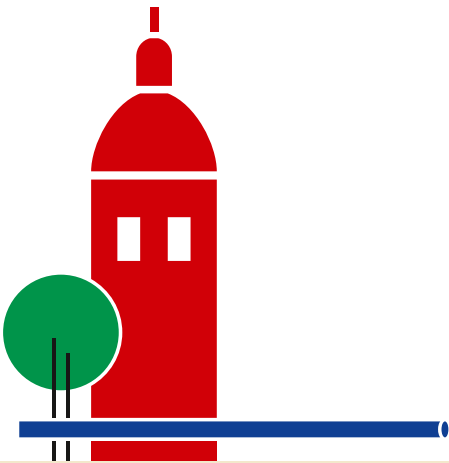
De forskellige klubber i SKOF skiftes til at arrangere.

Alle kolleger og venner er velkomne.

SKOF's bestyrelse er til stede fra kl. 15-17, hvis du har nogle faglige spørgsmål.

Afdøde kolleger – æret være deres minde

NAVN	BRANCHE	FØDT	DØD
Jan Iversen	Tømrer	20-08-1951	05-08-2025
René Nielsen	Murer	16-02-1961	05-08-2025
Dan Worbs Petersen	Håndværker	29-05-1948	07-08-2025
Klaus Stradel	Specialarbejder	08-01-1965	16-08-2025
Jan Henrik Krabbe Møller	Møbelsnedker	10-06-1935	26-08-2025
Tom Larsen	Gartner	16-01-1964	30-08-2025
Steen Dichmann	Specialarbejder	10-07-1954	02-09-2025
Erik Freddal Nielsen	Tømrer	15-08-1945	04-09-2025
Jesper Joel Pedersen	Struktør-og beton	02-02-1962	12-09-2025
Søren Glæiser Nielsen	Tømrer	01-03-1975	22-09-2025
Ingolf Jensen	Stenhugger	20-12-1943	30-09-2025
Jørn Kristensen	Murer	14-12-1957	02-10-2025
John Markmann	Specialarbejder	30-11-1947	02-10-2025
Henning Carlo Olsen	Struktør-og beton	16-06-1946	09-10-2025
Rene Wrønding	Specialarbejder	30-08-1952	11-10-2025

Åbningstider i fagforeningen

FAGLIG AFDELING

Mandag	7.00 - 15.30
Tirsdag	7.00 - 15.30
Onsdag	7.00 - 15.30
Torsdag	7.00 - 17.00
Fredag	7.00 - 12.00

A-KASSEN

Mandag	8.30 - 15.30
Tirsdag	8.30 - 15.30
Onsdag	Lukket
Torsdag	8.30 - 17.00
Fredag	8.30 - 12.00

SOCIALRÅDGIVERE

Tidsbestilling nødvendig!

Mandag	9.00 - 12.00
Tirsdag	9.00 - 12.00
Onsdag	9.00 - 12.00
Torsdag	9.00 - 17.00
Fredag	9.00 - 12.00

Deadlines og udgivelses-datoer for Fagligt Fokus 2026

BLAD NR. 1

Deadline:	23. januar
Omdeling:	Uge 11

BLAD NR. 2

Deadline:	22. april
Omdeling:	Uge 23

FISKETUR MED A-KLUBBEN

Fredag den 30. januar 2026, kl. 08.00 fra Vedbæk Havn

Vi går efter fladfisk. Husk fisketegn.

TILMELDING

☎ 40 26 89 75 (via SMS)
Pris: 100 kr.

TEGNING: JAKOB HOUGAARD JENSEN

God jul & godt nytår

Vi fortsætter kampen mod social dumping – hvor end vi ser det!

**FAGLIGT
FOKUS**

3F BYGGE-, JORD- OG MILJØARBEJDERNES FAGFORENING